

MIROVINSKI VODIČ

GODINA III, BROJ 5, SVIBANJ 2006.

Uvođenje elektroničke prijave u Zavodu

U okviru Programa e-Hrvatska, kojem je jedan od osnovnih ciljeva informatizacija i povezivanje tijela državne uprave, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, u sklopu modernizacije i preustroja, uvodi elektroničko poslovanje.

Novi sustav elektroničkog poslovanja Zavoda obavlja se pod nazivom e-Mirovinsko preko internetske stranice Zavoda - rubrike Elektroničko poslovanje.

Uz dosadašnje, nova usluga u sklopu elektroničkog poslovanja Zavoda je elektronička prijava – e-prijava namijenjena obveznicima, pravnim i fizičkim osobama, vezano uz prijavu na osiguranje za svoje radnike, svih promjena podataka osiguranika kao i odjava iz osiguranja putem elektroničkog potpisa korištenjem smart kartice, 24 sata dnevno. U ovom trenutku usluge certificiranja u Republici Hrvatskoj daje FINA.

Zbog velikog zanimanja javnosti ovim putem obavještavamo buduće korisnike e-prijave da je izrada projekta u završnoj fazi, te da će nova usluga biti uskoro dostupna. U skladu s tim u travnju je stupio na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje - "Narodne novine", broj 35/06, kako bi projekt bio ostvaren, te zadovoljeni svi preduvjeti za korištenje usluge e-prijave.

O dostupnosti nove usluge javnost će biti pravodobno obaviještena, a dodatne informacije mogu se dobiti u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje preko Pozivnog centra: 01/ 4891 666 i Otvorenog telefona: 0800 63 63 63.

SADRŽAJ

- Uvođenje elektroničke prijave u Zavodu
- Hrvatskim braniteljima isplata i drugog dijela duga
- Nova ispostava u Murskom Središću
- Razlike kod poljoprivrednih mirovina
- Nezaposlenim roditeljima koji nisu osigurani - pravo na staž za odgoj djeteta
- Najčešća pitanja
- Statistika

Nezaposlenim roditeljima koji nisu osigurani - pravo na staž za odgoj djeteta

Nezaposleni roditelji koji nisu osigurani po drugoj osnovi, a obavljaju roditeljsku dužnost u prvoj godini života djeteta imaju pravo na uplatu mirovinskog staža iz državnog proračuna tijekom te godine.

Pravo na obvezno mirovinsko osiguranje u prvoj godini života djeteta (članak 15. ZOMO-a) ima većina nezaposlenih roditelja koji nisu osigurani kao radnici, obrtnici, poljoprivrednici, samostalna djelatnost ili možda koriste produženo osiguranje i to pod uvjetom da je dijete hrvatski državljanin, te da zajedno s djetetom imaju prebivalište u Hrvatskoj. Prijavu na mirovinsko osiguranje po toj osnovi roditelji moraju sami predati u nadležnoj područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Zahtjev se može podnijeti tijekom cijele prve godine života djeteta, sve do navršenja prve godine djetetova života, a pravo na osiguranje počinje teći od dana rođenja djeteta. Da bi roditelj podnio prijavu Zavodu ne mora biti prijavljen Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, nebitno je je li ranije bio zaposlen, prima li porodiljnu naknadu i kolika su mjesečna primanja obitelji.

Ako oba roditelja obavljaju roditeljsku dužnost, a nisu osigurani po drugoj osnovi, majka koristi mogućnost osiguranja, osim ako se roditelji prethodno drukčije dogovore, što potvrđuju izjavom u uredu Zavoda ili izjavom ovjerenom kod javnog bilježnika.

Pravo se može koristiti za svako dijete, ali ako se sljedeće dijete rodi prije navršetka prve godine života prethodnog djeteta, pravo na obvezno osiguranje prestaje po osnovi prethodno rođenog djeteta a roditelj mora predati prijavu za novorođeno dijete.

Pri predaji zahtjeva potrebno je predati : izvadak iz matice rođenih i domovnicu za dijete, potvrdu o prebivalištu roditelja djeteta obvezno osiguranog prema članku 15. ZOMO-a, potvrdu o prebivalištu djeteta, izjavu roditelja danu u zapisnik ili ovjerenu kod javnog bilježnika o postignutom dogovoru o obveznom osiguranju na osnovi članka 15. Zakona, ako oba roditelja nisu osigurani na mirovinsko osiguranje, radnu knjižicu, presliku osobne iskaznice i prijavu o početku osiguranja - tiskanica M-1P.

Za odjavu su potrebni sljedeći dokumenti: prijava o prestanku osiguranja - tiskanica M-2P, prijava o prestanku poslovanja obveznika obračunavanja i plaćanja doprinosa - tiskanica M-12P, radna knjižica i dokaz o prestanku okolnosti koje daju pravo na osiguranje.

Republika Hrvatska godinu dana uplaćuje mirovinski doprinos prema najnižoj propisanoj mjesečnoj osnovici za obračun doprinosa koja je za 2006. utvrđena u iznosu od 2.169,65 kn.

Razlike između poljoprivrednih mirovina

Od 1. siječnja 1999. u okviru reforme mirovinskog osiguranja reformirano je i mirovinsko osiguranje poljoprivrednika. Često se postavlja i pitanje o razlikama između poljoprivrednih mirovina jer, suprotno radničkim mirovinama, novi umirovljenici – poljoprivrednici imaju veće mirovine od starih korisnika poljoprivrednih mirovina. U ovom tekstu pokušat ćemo pojasniti zašto se pojavljuju razlike u visini poljoprivrednih mirovina.

Prava na poljoprivrednu mirovinu (starosnu, invalidsku i obiteljsku) bila su u razdoblju od 1. siječnja 1980. do 31. prosinca 1998. uređena Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju individualnih poljoprivrednika i Statutom Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja individualnih poljoprivrednika Hrvatske.

Stupanjem na snagu novoga Zakona o mirovinskom osiguranju navedeni je Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju individualnih poljoprivrednika prestao važiti 31. prosinca 1998. prema članku 194. točki 3. ovoga Zakona, tako da su od 1. siječnja 1999. i poljoprivredni osiguranici obuhvaćeni općim i obveznim mirovinskim osiguranjem i izjednačeni u pravima s ostalim osiguranicima (radnicima, obrtnicima).

Donošenjem novog zakona pojavila se razlika u visini mirovina između mirovina korisnika mirovina ostvarenih prema starom Zakonu, do 31. prosinca 1998. i mirovina svih ostvarenih nakon 1. siječnja 1999., prema novom Zakonu.

Mirovine ostvarene osamdesetih i devedesetih godina ostvarivane su prema istim propisima i na isti način te između njih ne postoji velika razlika. Naravno, razlika u visini mirovina uvijek postoji s obzirom na mirovinski staž, godine života, te na visinu osnovice na koju je osiguranik bio prijavljen i plaćao doprinose. Osnovica osiguranja za predstavnike domaćinstva ovisila je odnosno određivala se prema katastarskom prihodu. Članovi kućanstva osiguravali su se na najvišu osnovicu, ribari, pčelari i drugi

poljoprivrednici bez katastarskog prihoda, osiguravani su prema prosječnom katastarskom prihodu, a svi navedeni mogli su se osigurati na višu osnovicu na osobni zahtjev.

Novim Zakonom uvedene su tri novine: prva je institut "pridodanog staža" za obiteljske i invalidske mirovine (za muške i ženske osiguranike), druga, u prijelaznom razdoblju do 2003. pri određivanju starosne i prijevremene starosne mirovine osiguraniku ženi dodavao se staž osiguranja u trajanju od najviše 5 godina i konačno, uveden je institut "najniže mirovine".

Radi materijalne zaštite osiguranika individualnih poljoprivrednika (prema ZOMIOIP-u) osiguravao je i pravo na minimalnu mirovinu i pravo na zaštitni dodatak uz mirovinu. Pravo na minimalnu mirovinu ostvario je mali broj osiguranika zbog toga što su poljoprivrednici ostvarili pravo na mirovinu u pravilu s minimalnim stažem. Uvjet za ostvarivanje prava na minimalnu mirovinu bio je za muškarca navršanih 40 godina, a za ženu 35 godina staža. Pravo na zaštitni dodatak uz mirovinu većina poljoprivrednika nije također ostvarila zbog visine katastarskog prihoda, jer je ostvarivanje tog prava ovisilo o prihodima kućanstva.

Smatramo da je institut "najniže mirovine", propisan člankom 82. Zakona, najviše pridonio razlici u visini mirovina "starih" i "novih" korisnika poljoprivrednih mirovina.

Naime, osiguraniku koji mirovinu ostvaruje prema odredbama novog Zakona, a kojemu je mirovina određena na temelju ostvarenog mirovinskog staža i plaća, odnosno osnovica niža od najniže mirovine, određuje se najniža mirovina. Visina najniže mirovine ovisi o dužini mirovinskog staža i o vrsti mirovine te nije uvjetovana imovinskim stanjem korisnika.

S obzirom na to da su poljoprivredni osiguranici u pravilu bili prijavljeni na najniže osnovice osiguranja, mirovina određena prema odredbama članka 74. do 81. Zakona uglavnom je puno niža od najniže mirovine. Time su odredbe novog Zakona za njih daleko povoljnije jer je zaštitni iznos najniže mirovine vezan uz godine staža i redovito se usklađuje.

Tako je tim osiguranicima, korisnicima poljoprivrednih mirovina nakon 1. siječnja 1999., određena najniža mirovina, koja je viša od mirovine ostvarene do 31. prosinca 1998. koja u pravilu iznosi oko 400,00 kn mjesečno. Primjerice, najniža mirovina za 15 godina staža, na dan 1. siječnja 2006. iznosi 715 kn, za 20 godina staža iznosi 953 kn, a za 30 godina staža iznosi 1.430 kn.

Na žalost, ne postoji mogućnost usklađivanja mirovina ostvarenih prema starom Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju individualnih poljoprivrednika na odredbe novoga Zakona o mirovinskom osiguranju, budući da to ni jednom zakonskom odredbom nije propisano.

Hrvatskim braniteljima isplata i drugog dijela duga

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje započeo je 25. travnja 2006. isplatu drugog dijela duga hrvatskim braniteljima koji je obračunat za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2002., prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji («Narodne novine», broj 94/01), koji je isplaćen do 10. svibnja 2006.

Sredstva za isplatu duga za 2002. godinu osigurana su u proračunu RH za 2006. godinu, nakon što je krajem veljače 2006. isplaćen dug za 2001. godinu. Nakon isplate duga za 2002. godinu Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti planira sljedeće godine isplatu duga za 2003. i 2004. godinu.

Dug pripada korisnicima kojima je, prema Zakonu, kao povoljnija, ponovno određena mirovina i dodatak na mirovinu, a obračunat je od ponovno određene mirovine i dodatka na mirovinu umanjениh za isplaćene mirovine u istom razdoblju.

Od duga obračunatog za svaku godinu oduzima se razlika poreza koja je obračunata na mirovine i dodatak na mirovinu koji su dospjevali na isplatu u određenoj godini. Na razliku poreza obračunat je i prirez, ako je u tom razdoblju bio uveden, prema odlukama jedinica lokalne samouprave. Pri obračunu poreza na novoodređenu mirovinu i dodatak na mirovinu Zavod je primijenio porezne propise iz određene godine te podatke o osobnim odbicima umirovljenika koje je Zavodu dostavila Porezna uprava.

Onim hrvatskim braniteljima kojima se, prema rješenju o ovrši, plijeni od mirovine ovrha radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, dug za pojedinu godinu umanjuje se za ovrhu, a zaplijenjeni dio duga doznačuje se korisniku tražbine.

Nova ispostava u Murskom Središću

U postupku ostvarivanja prava na mirovinsko osiguranje za osiguranike i korisnike prava osim Središnje službe i područnih službi, u sjedištima županija velik značaj imaju i ispostave Zavoda koje se nalaze u svim većim gradovima i općinama.

U ispostavama se obavljaju poslovi vezani uz uredsko poslovanje, matičnu evidenciju, doplatka za djecu i isplatu mirovine. Osiguranici i korisnici mirovinskih primanja mogu na taj način, što bliže svom mjestu stanovanja, dobiti sve potrebne informacije o ostvarivanju prava, predati svoje zahtjeve i prijave, dobiti različite potvrde o stažu i mirovini, ovjeriti zahtjeve za kredite i potvrde o životu za korisnike koji primaju mirovinu iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Njemačke, Slovenije te Srbije i Crne Gore. Također mogu

prijaviti promjene adresnih podataka za isplatu mirovine i slično, bez odlaska u nadležnu područnu službu.

Područna služba u Čakovcu do sada je imala jednu ispostavu, u Prelogu, a s obzirom na broj stanovnika na ovom području pokazala se potreba za osnivanjem nove ispostave i u Murskom Središću. Stoga će uskoro i u Murskom Središću biti otvorena nova ispostava, kako bi i u ovom kraju svi građani mogli što jednostavnije, brže i kvalitetnije ostvariti svoja prava iz mirovinskog osiguranja kao važnog dijela sustava socijalne sigurnosti svih hrvatskih građana.

NAJČEŠĆA PITANJA

PITANJE:

Može li poljoprivrednik ostvariti pravo na invalidsku mirovinu?

ODGOVOR:

Svi osiguranici, ako su ispunjeni određeni uvjeti, stječu pravo na invalidsku mirovinu na temelju invalidnosti zbog opće nesposobnosti za rad i ukoliko su trećinu radnog vijeka proveli u osiguranju. Međutim, pravo na invalidsku mirovinu na temelju invalidnosti zbog profesionalne nesposobnosti za rad stječu pravo na invalidsku mirovinu svi osiguranici osim poljoprivrednika i članova njihovih kućanstava. Dakle, poljoprivrednici i članovi njihovih kućanstava stječu pravo na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, a ne i za slučaj profesionalne nesposobnosti za rad.

PITANJE:

Imam dijete s umjerenom do težom mentalnom retardacijom koje je u Centru za socijalnu skrb ostvarilo pravo na invalidninu u svoti od oko 1000 kn. Zanima me gdje i kako može ostvariti pravo na dječji doplatka i u kolikoj svoti, u Centru za socijalnu skrb ili u HZMO?

ODGOVOR:

Upućujemo vas da se obratite mjerodavnoj područnoj službi HZMO-a prema mjestu stanovanja sa zahtjevom za ostvarivanje prava na doplatka za djecu. Uz zahtjev je potrebno priložiti presliku osobne iskaznice za podnositelja zahtjeva i sve punoljetne članove kućanstva; izvadak iz matice rođenih za dijete te nalaz i mišljenje centra za socijalnu skrb o postojanju oštećenja zdravlja djeteta.

Prema odredbama Zakona o doplatku za djecu, neovisno o ukupnom dohotku po članu kućanstva mjesečno, doplatka za djecu korisniku pripada samo za djecu s težim oštećenjem zdravlja, a svota doplatka određuje se u visini od 25% od proračunske osnovice. Pravo na doplatka pripada od dana podnošenja zahtjeva.

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U TRAVNJU 2006.

kn

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU		
Starosna	567572	2.059,62
Invalidska	234731	1.656,77
Obiteljska	231438	1.613,59
UKUPNO	1033741	1.868,29
II. HRVATSKA VOJSKA (Prema: ZOMIOVO, Odluci i Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba)		
Starosna	1766	4.355,62
Invalidska	9252	2.642,92
Obiteljska	379	4.013,29
UKUPNO	11397	2.953,88
III. HRVATSKI BRANITELJI I PRIVREMENE NAKNADE HRVATSKIH BRANITELJA (PREMA ZOPHBDR)		
Najniža mirovina (čl. st.3 ZOPHBDR) *	46	1.908,64
Invalidska	29016	4.957,12
Obiteljska	12095	6.818,08
UKUPNO	41157	5.500,60
Privremene naknade** hrvatskih branitelja isplaćene samo automatskim putem	5606	3.922,10

NAPOMENA:

U svotu mirovine koja je isplaćena za mjesec ožujak 2004. godine uračunava se svota dodatka uz mirovinu (100,00 kn i 6% od isplaćene mirovine za lipanj 1998. godine) i dalje se isplaćuje kao mirovina korisniku, prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 30/2004.). Svote mirovina umanjene su za porez i prirez, prema Zakonu o porezu na dohodak („Narodne novine“, broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina, prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2.

* Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

** Privremene naknade hrvatskih branitelja nisu uključene u ukupan broj korisnika mirovina (donošenjem konačnog rješenja o invalidskoj mirovini uključuju se u broj korisnika invalidskih mirovina). U prosječnu mirovinu hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu, prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 94/2001.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA PREMA VRSTAMA MIROVINA U TRAVNJU 2006.

GRUPE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	56783	174,29	28426	263,95	19434	274,26	8923	307,30
500,01 - 1.000,00	118936	725,96	60280	706,30	22872	726,24	35784	758,91
1.000,01 - 1.500,00	160716	1.249,09	64326	1.234,79	52832	1.266,33	43558	1.249,31
1.500,01 - 2.000,00	302828	1.682,09	133615	1.687,86	75544	1.672,57	93669	1.681,53
2.000,01 - 4.000,00	360367	2.651,90	252867	2.682,47	60304	2.588,18	47198	2.569,51
4.000,01 - 8.000,00	33724	4.742,47	27698	4.773,24	3737	4.693,43	2289	4.450,07
veće od - 8.000,00	387	9.513,33	362	9.502,75	8	10.334,81	17	9.352,09
UKUPNO	1033741	1.868,29	567572	2.059,62	234731	1.656,77	231438	1.613,59

NAPOMENA:

U svote mirovina **uključen je** zaštitni dodatak uz mirovinu, prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju (ZOMIO), koji je bio primjenjivan do 31. prosinca 1998. Svote mirovina **umanjene su** za porez i prirez.

U broj korisnika mirovina **nisu uključeni** korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja.

Svote mirovina umanjene su za porez i prirez, prema Zakonu o porezu na dohodak („Narodne novine“ broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina, prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mile Rukavina
Urednik priloga: Filip Dujmović
Suradnik: Marica Imprić-Jurić
Lektorica: Vlasta Antolić

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel: 01/4595-156, 01/4595-269
fax: 01/4595-168

